

Мірошниченко В.В., Ягельська К.Ю. Базові умови інноваційної моделі розвитку України
Наука України – погляд молодих вчених крізь призму сучасності: тези доповідей II Всеукраїнська
науково-практичної конференції з міжнародною участю / [редактори-упорядники І. Герасименко,
О. Паламарчук]. – Черкаси: ФОП Нечитайло О.Ф., 2019. – 118 с. – С.83-85

УДК 330.341.1 (477)

Мірошниченко В.В.

студентка групи МЕМ-19а факультету економіки і менеджменту

Ягельська К.Ю.

д.е.н., професор кафедри економіки, обліку і оподаткування

kateryna.yahelska@donntu.edu.ua

Донецький національний технічний університет

БАЗОВІ УМОВИ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Анотація. Неефективні моделі національного економічного розвитку, що базувалися на галузевих принципах, наголошують на необхідності створення умов для формування нової моделі, яка буде враховувати глобалізаційні процеси, специфіку економіки України та позитивний світовий досвід. На меті дослідження – визначення фундаментальних умов формування інноваційної моделі розвитку України в якості основного пріоритету довгострокової стратегії підвищення рівня конкурентоспроможності країни. В даній роботі наводяться результати досліджень стану інноваційного розвитку України та аналізу інноваційних моделей економічного розвитку, які реалізуються в провідних країнах світу. В процесі дослідження використовувався комплекс загальнонаукових, конкретно-наукових і спеціальних методів, зокрема: систематизація, узагальнення, діалектичний метод, конкретизація тощо, в результаті чого визначено базові умови, які мають відповідати потребам інноваційного розвитку України.

Ключові слова: глобалізація, інноваційна модель, умови розвитку.

У сучасному глобалізованому світі вигоду отримують країни, які за основний пріоритет довгострокової стратегії забезпечення національної конкурентоспроможності обрали інноваційну модель розвитку економіки. Європейський вибір України на шляху інтеграції у високотехнологічне конкурентне середовище також обумовлює необхідність формування та запровадження інноваційної моделі розвитку. Водночас, існує розповсюджена думка, що в Україні досі переважають ресурсна та інтелектуально-донорська моделі, які характеризуються неефективним використанням наукових досліджень і розробок, сповільненням темпів впровадження інновацій та в довгостроковій перспективі призводять до виснаження ресурсів країни і зниження рівня добробуту населення.

Дослідженню теоретичних та практичних аспектів інноваційного розвитку економіки присвячено багато робіт як зарубіжних, так і вітчизняних учених, зокрема Р. Купера, Е. Енкеля, О. Амоші, В. Гейця, П. Перерви, М. Згуровського, А. Кузнєцової, Л. Федулової, І. Іртищева. Разом з тим, неоднозначність та стохастичність глобального середовища вимагає перегляду концептуальних положень інноваційної політики та пошуку дієвих інструментів забезпечення інноваційного розвитку. II Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю

Мета роботи – визначення фундаментальних умов формування інноваційної моделі розвитку України.

Інноваційна модель представляє собою особливу систему відносин, інститутів та інституцій, що створюють належні умови для науково-технічного прогресу в межах і під впливом визначеної державної інноваційної політики. Характерними рисами такої моделі є ефективна державна політика і законодавство, спрямовані на стимулювання інноваційних процесів, переважання п'ятого технологічного устрою і перехід на шостий, державна підтримка науки і освіти як пріоритетного напрямку розвитку, переважання інтелектуального характеру праці над індустріальним, наявність інтегрованих технологій, висока вартість робочої сили. Вже доведено, що формування інноваційної моделі національної економіки обумовлено ефективними наукових організаціями, наявністю освіченої робочої сили, достатнім фінансуванням наукової і науково-технічної діяльності, високим рівнем інноваційної активності промислових підприємств та виробництвом інноваційної продукції, наявністю платоспроможного попиту на інноваційну продукцію, тобто інноваційним потенціалом взагалі.

У цьому контексті особливо тривожними в Україні є тенденції, що набувають уже стійкого характеру: неефективність вітчизняних інститутів розвитку інновацій, відсутність відповідних темпів оновлення парку наукового і науково-технічного обладнання наукових організацій; низький попит на інтелектуальну власність, недосконалість національної інноваційної системи і низький рівень комунікації між суб'єктами інноваційного процесу. Окреслені проблеми в умовах зменшення ролі держави як основного суб'єкта якісних структурних зрушень економіки разом з посиленням впливу екзогенних чинників та глобалізаційних вимог призвели до диспропорцій відтворювальної структури, деформації галузевої структури та регіональної асиметрії. Відтак низька конкурентоспроможність української інноваційної екосистеми систематично позначається на поглибленні соціальних диспропорцій в Україні.

Протягом 2013-2018 років Уряд та Президент України схвалили майже 40 стратегічних документів галузевого рівня, які стосуються розвитку інновацій в тій чи іншій сфері. Однак відповідно до індексу інноваційного розвитку, представленого агентством «Bloomberg» у 2018 році, Україна посіла 46 місце серед

50 досліджуваних країн, виявившись найгіршою за продуктивністю праці (50 місце), що свідчить про низький рівень застосовуваних технологій та виробництво товарів з низькою доданою вартістю, а також потрапила до трійки аутсайдерів за технологічними можливостями (48 місце) [1].

Очікується, що поглиблення зв'язків України з інноваційно розвиненими державами позитивно вплине на формування моделі розвитку. Досвід провідних країн констатує спільний інструментарій Наука України – погляд молодих вчених крізь призму сучасності

реалізації інноваційної моделі розвитку, таких як інноваційна політика, законодавство та фінансова політика, хоча методи стимулювання в інноваційній сфері здебільшого залежать від того, до якого полюсу тяжіє національна інноваційна політика. З нашої точки зору, в умовах євроінтеграції, Україні доцільно адаптувати інструментарій стимулювання інноваційної діяльності, апробований в країнах ЄС, зокрема, гарантування державою позик, пільгове кредитування інноваційного підприємництва, податкові пільги, банківське кредитування. Отже, для розробки української інноваційної моделі необхідна активна участь державних структур, які мають забезпечити умови формування моделі інноваційного розвитку України, серед яких:

- ☐ посилення інтеграції України у світовий науково-технологічний простір;
- ☐ формування ефективних механізмів стимулювання інноваційної діяльності;
- ☐ удосконалення механізмів фінансування інноваційної діяльності;
- ☐ створення інноваційної платформи, яка б забезпечувала державну підтримку винахідницької інноваційної діяльності;
- ☐ створення кластерів на базі територіальної концентрації мереж спеціалізованих постачальників, виробників і споживачів, зв'язаних технологічним ланцюжком;
- ☐ підвищення мотивації інноваційної активності реального сектору економіки України;
- ☐ орієнтація на відкриті інновації та створення «мереж знань»;
- ☐ переорієнтація вітчизняних підприємств на інноваційний розвиток на основі інституційного забезпечення та узгодження взаємовигідних зв'язків між підприємствами;
- ☐ забезпечення належного захисту об'єктів інтелектуальної власності та удосконалення системи обліку інтелектуальної власності у вартості підприємств України.

Висновки. Головною умовою формування інноваційної моделі розвитку вітчизняної економіки є забезпечення збалансованої взаємодії наукового, технічного і виробничого потенціалів шляхом створення сприятливого нормативно-правового поля, розвитку інноваційної інфраструктури та підвищення інноваційної культури нації.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Bloomberg the company [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bloomberg.com/europe>